

**ELEKTRİK ÜRETİM TESİSLERİNİN FAALİYETE GEÇEBİLMESİ İÇİN
YAPILMASI GEREKEN KABUL İŞLEMLERİNE İLİŞKİN YENİ
YÖNETMELİK YAYIMLANDI**

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın; elektrik üretim tesislerinin modern teknolojiye uyumlu olarak tesis edilip işletilebilmesi için kabul işlemlerinin ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak yapılmasına, söz konusu tesislerin iletim veya dağıtım şebekelerine uyumlu olarak bağlanması ile test, kontrol ve kabul işlemlerini yapacak tüzel kişilerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırladığı Elektrik Üretim Tesisleri Kabul Yönetmeliği 6 Kasım 2015 tarihli ve 29524 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, bazı istisnalar dışında özel ya da kamuya ait lisanslı veya lisanssız tüm elektrik üretim tesislerine uygulanacaktır. Yönetmeliğin detayları aşağıda ayrıntılı bir şekilde aktarılmaya çalışılmıştır.

Yönetmeliğin Kapsamı

Elektrik üretim tesislerine ilişkin test, kontrol, kabul süreçleri ve işletme döneminde uyulması gerekli hususlar ve bu faaliyetleri yapacak tüzel kişilerin yetkilendirilmesi ile hak ve yükümlülüklerine ilişkin esasları kapsayan Yönetmeliğin kapsamındaki tesisler, enterkonnekte elektrik şebekesine 1 kV altı gerilim seviyesinden bağlı elektrik üretim tesisleri hariç olmak üzere, 30/12/2014 tarihli ve 29221 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği kapsamındaki elektrik üretim tesisleri şeklinde belirlenmiştir.

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin 2 nci maddesinde;

- a) Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğüne ait işletme tesislerinde kullanılan demiryolu elektrikleştirme cer hava hattına, demiryolu sinyalizasyon tesislerine enerji sağlayan düzenler,
- b) Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğüne ait demiryolu sinyalizasyon ile istasyon ve demiryollarının özel haberleşme tesislerinin beslenmesi için kurulacak imdat grupları,
- c) Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli İstihbarat Teşkilatı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu gibi gizlilik veya özel durumu nedeniyle Bakanlıktan izin alınarak proje onayı, kabulü ve tutanak onayı kendileri tarafından yapılan kamu kurum/kuruluşlarına ait elektrik tesisleri,
- d) Araziye veya şantiyelerde geçici olarak kullanılan ve ulusal elektrik şebekesine bağlantısı olmayan seyyar jeneratör grupları,
- e) Elektrik tesislerinin bulunduğu alanda elektrik üretimine, iletimine, dağıtımına ya da tüketimine doğrudan etkisi olmayan, elektrifikasyon sistemi ve kontrol/kumanda binası dışında kalan her türlü idari bina, lojman, silo, atölye, sosyal tesis, depo, ambar, kulübe, baraka, prefabrike, muvakkat bina, atık entegre tesis ve sahası, katı atık toplama ve depolama sahası, atık çürütme/arıtma/gazlaştırma tesisi ve bunlarla ilgili gaz toplama tankları-

- balonları ile boru hatları-basınç regülasyon tesisleri, piroliz tesisleri, çöp depolama sahası, kömür depolama sahası, kül barajı, kömür transfer limanları, doğal gaz iletim ve dağıtımına ilişkin boru hatları ile RMS istasyonları, su kuyusu, jeotermal enjeksiyon ve reenjeksiyon kuyusu, su deposu, gölet, set, vb. yapılar ile ulaşım yolları,
- f) İlgili mevzuatı kapsamında idarelerce onaylanmış veya onaylanması gereken yapılar ya da yapılara entegre enerji teçhizatına ilişkin inşaat yapıları,
 - g) 4/11/1984 tarihli ve 18565 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği kapsamında olan tesisler,
 - h) Maden işletmelerindeki elektrik tesisleri,
 - i) Nükleer güç santralleri,
 - j) HES’lere ilişkin santral binası ve santral binası mekanik, elektrik ve elektromekanik ekipmanları, enerji iletim/enerji nakil hatları, şalt sahası/trafo merkezi, dağıtım merkezi, fider ve benzeri elektrik tesisleri hariç olmak üzere;
 - 1) Depolama tesisleri,
 - 2) Su iletim hatları ile bu hatlar üzerindeki sanat yapıları,
 - 3) Yükleme havuzları, denge bacaları,
 - 4) Santral binası duvarına kadar olan cebri borular ile bunlar üzerindeki ekipman ve teçhizat,
 - 5) Tahliye kanalı ve ayakları ile üzerindeki sanat yapıları,
 - 6) Enerji kırıcı havuzlar,
 - 7) Kuyruk suyu tesisleri,
 - 8) Su yapılarının yapımına imkan sağlayacak ulaşım yolları ve bu yollar üzerindeki sanat yapıları.

Kapsam dışı bırakılmış olup, yukarıda sayılanlar dışındaki tüm elektrik tesisleri dolayısıyla elektrik üretim santralleri Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğine tabi tutulmuştur. Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği’ne tabi olan lisanslı ya da lisanssız elektrik üretim tesisleri için, şebekeye 1 kV üstü gerilim seviyesinden bağlantı yapılacak olması kaydıyla, kabul işlemleri bundan böyle Elektrik Üretim Tesisleri Kabul Yönetmeliği’ne göre yapılacaktır. Diğer üretim tesisleri içinse eskiden olduğu gibi 7/5/1995 tarihli ve 22280 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Kabul Yönetmeliği uygulanmaya devam edecektir.

Kabul İşlemlerini Yapacak Kurum ve Kuruluşlar

Kabul Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde Yönetmelik kapsamındaki elektrik üretim tesislerinin kabul işlemlerini yapma yetkisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına verilmiştir. Ancak, bu yetki kati değildir: Bakanlık bu yetkisini doğrudan kullanabileceği gibi bu işlemleri ihtisas sahibi kurum, kuruluş veya tüzel kişilerle birlikte de yapabilir ya da bu kurum, kuruluş veya tüzel kişilerden hizmet alarak ya da bu kurum, kuruluş veya tüzel kişilere yetki devretmek suretiyle yerine getirebilir.

Kabul işlemlerini yürütecek olan kurum, kuruluş ya da tüzel kişilerin yetkilendirilmeleri konusunda ise 30/12/2014 tarihli ve 29221 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği’ne atıf yapılmıştır. Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği kapsamında 2015 yılı için yetkilendirme Enerji ve Tabii Kaynaklar

Bakanlığı'nın 09/01/2015 tarihli ve 58 sayılı OLUR'u ve Enerji İşleri Genel Müdürlüğü'nün 09/01/2015 tarihli ve 11379310.0.02.04.00/73 sayılı yazısıyla yapılmıştır. Bu kapsamda;

- a) Özel üretim tesisleri için yetkilendirilen kuruluşlar
 - 1) Lisanslı üretim tesislerinden 10 MWE'nin altında kurulu gücü olan HES'ler için Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketi (TEMSAN); diğer lisanslı üretim tesisleri için Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ),
 - 2) Lisanssız üretim tesislerinden HES'ler için TEMSAN; diğerleri için TEDAŞ,
- b) Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ)'a ait üretim tesisleri için EÜAŞ,
- c) Üretim tesislerini iletim hattına bağlayan tesisler için Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi (TEİAŞ),
- d) Üretim tesislerini dağıtım hattına bağlayan tesisler için de TEDAŞ ve Elektrik Dağıtım Anonim Şirketleri (EDAŞ)

şeklinde belirlenmiş durumdadır. Elektrik tesislerinin onay işlemlerine ilişkin yetkilendirilen diğer kamu kurum ve kuruluşları ise, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Organize Sanayi Bölgeleri (OSB), Türk Standartları Enstitüsü Kurumu (TSE), İller Bankası (İB), Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) gibi ihtisas sahibi kurum ve kuruluşlardır¹. Tüm bu kurum ve kuruluşlar, Elektrik Üretim Tesisleri Kabul Yönetmeliği'nde de proje onay birimleri tanımı altında sayılmıştır.

Özel Kontrol Firmaları

Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde Bakanlık tarafından yetkilendirilen ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşları haricinde, özel firmaların da kontrol kuruluşu olarak yetkilendirilmesi mümkün kılınmıştır.

“Tesisin yapım sürecinin tamamlanmasını müteakip, saha testlerine nezaret etmek, tesisin onaylı projelerine uygunluğunu kontrol etmek ve bu amaçla gereken test ve uygulamayı yaptırarak sonuçlarını raporlamak ve Güvenilir İşletme Raporunu hazırlamak üzere” Bakanlık tarafından yetkilendirilecek bu özel kontrol firmalarının aşağıdaki şartları sağlaması gerekmektedir:

- a) Türkiye'de 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş ve tescil edilmiş olması ve bu madde kapsamında belirtilen sertifika ve akreditasyon belgelerini tüzel kişinin veya tüzel kişide asgari %50'nin üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olan ortak veya ortaklarının sağlaması
- b) (TS) EN ISO/IEC 17020 standardına göre A tipi akredite muayene kuruluşu belgesini, 17021 Sistem belgelendirme belgesini ve 17065 Ürün belgelendirme belgesini sunması,

¹ Yetkilendirmeye ilişkin ayrıntılı tabloya

<http://www.enerji.gov.tr/File/?path=ROOT/1/Documents/Announcement/Yetkilendirme.pdf&version=1.00> adresinden ulaşılabilmektedir.

- c) Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-5'teki ve/veya muadil/güncellenmiş olan standartlar dikkate alınarak test ve kontrol yapılabilmesi için tesis tiplerine göre gerekli sertifika ve akreditasyonlara sahip olduğuna dair belgeleri sağlaması, ve
- d) Bakanlık tarafından talep edilen diğer her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmesi.

Bakanlık, kontrol firması olarak yetkilendirilmek üzere yapılan başvuruları değerlendirip, uygun gördüğü başvuru sahipleri ile protokol imzalayacak ve bunları yetkilendirecektir. Yetkilendirilecek kontrol firması tarafından yürütülecek olan hizmetlere ilişkin diğer hususlar yetkilendirme protokolünde belirtilecektir.

Yetkilendirilmiş firmaların, Yönetmelik kapsamında verecekleri hizmetlere ilişkin lisans/tesis sahiplerinden alacakları bedellerin üst sınırları, Bakanlık tarafından, gerek görülmesi halinde, tesis türü ve yatırım büyüklükleri gibi hususlar dikkate alınarak bizzat belirlenecektir.

Tesislerin Yapım Sürecine İlişkin Şartlar

Yönetmeliğin 7 nci maddesinde kapsam dahilindeki üretim tesislerinin yapım sürecine ilişkin teknik şartlara da yer verilmiştir. Buna göre, üretim tesislerinde standart dışı malzeme ve ekipman kullanımı yasaklanmıştır. Standardı bulunmayan malzeme ve ekipman içinse, ülke şartları ve ilgili uluslararası veya diğer ülkelerin standartları esas alınarak TSE tarafından kabul edilen, teknik özelliklere uygunluğunu belirten Uygunluk Belgesi veya ürün belgesi ya da dizayn sertifikasına sahip olma şartı aranacaktır. Ayrıca tesislerde kullanılan ve Avrupa Birliği direktifleri kapsamında olan malzeme ve teçhizatın CE işareti taşıması gerektiği emredilmiştir. Yapım sürecinde tesis ve kullanılan ekipmanlar için gerekli kontrol işlemleri, doğrudan lisans/tesis sahibinin yükümlülüğüne bırakılmıştır.

Tesislerin kabul işlemine tabi tutulabilmesi, üretim tesisleri için gerekli tüm izin ve onay süreçlerinin lisans/tesis sahibi tarafından süresi içerisinde tamamlanmasına bağlanmıştır.

Tesise Gerilim Uygulanması

Kurulumu tamamlanmış olan tesislerin bağlanacağı şebekeyle senkronizasyonunu test etmek amacıyla tesise gerilim uygulanması gerekmektedir. Yönetmeliğin 8 inci maddesinde senkronizasyon testi kapsamında tesise gerilim uygulanabilmesinin koşulları belirlenmiştir.

Her şeyden önce ilgili Proje Onay Birimleri tarafından onaylanmış projesi bulunmayan elektrik üretim tesislerine gerilim uygulanması yasaklanmıştır.

Yine TEİAŞ, TEDAŞ, dağıtım şirketi, OSB Müdürlüğü gibi ilgili tüzel kişi tarafından senkronizasyon öncesi test çalışmaları için tesise gerilim uygulanmadan önce ve gerilim uygulaması esnasında test çalışmaları süresince mutlaka can ve mal emniyetinin sağlanması gerekmektedir. Bu kapsamda, lisans/tesis sahipleri; tesise gerilim uygulanması öncesinde; çevreyle ve işin niteliği ile ilgili ihtiyaç duyulan tüm emniyet

tedbirlerini almak, gerekli yerlere uyarı ve işaret levhalarını koymak, her türlü can ve mal emniyetini sağlamak, çalışanlara, vatandaşlara, ilgili idarelere gerekli bildirimleri yapmakla yükümlü ve bununla ilgili doğabilecek her türlü zarardan sorumlu tutulmuştur.

Tesise gerilim uygulanması sırasında ya da sonrasında can ve mal güvenliğini ihlal edici bir hususun tespiti halinde ise bu durum giderilinceye kadar tesisin enerjisinin, gerilimi uygulayan tüzel kişi tarafından kesilmesi emredilmiştir.

Tesislerin Kontrol ve Devreye Alma Çalışmaları

Yönetmeliğin 9 uncu maddesi, elektrik üretim tesislerinin kontrol ve devreye alımına ilişkin çalışmaları düzenlemektedir.

Lisans/tesis sahibi, üretim tesisinin yapımının tamamlanmasını müteakip senkronizasyon öncesi test ve kontrol işlemlerinin başlangıcından itibaren geçici kabulün tamamlanmasına kadar geçen süreyi kapsamak üzere, kontrol firması ile sözleşme imzalamak ve tesisin test ve kontrol hizmetlerini bu Yönetmelik kapsamında üstlendiğine dair firmadan taahhütname almakla yükümlü tutulmuştur.

Kontrol firması, sözleşme kapsamında Yönetmeliğe uygun olarak sahadaki test ve kontrol faaliyetlerine ilişkin raporları hazırlayıp, sahada testlere nezaret eden ilgili branş mühendisleri ile birlikte imzalayacaktır. Bu raporların birer kopyasının lisans/tesis sahibi tarafından tesis mahallinde muhafaza edilmesi şart koşulmuştur.

Kontrol firması, yapılan kontroller sırasında tesisin ilgili mevzuata, standartlara ve onaylı projelerine uygun olmadığını tespit ederse, durumu derhal bir rapor ile lisans/tesis sahibine yazılı olarak bildirmek zorundadır.

Kontrol firması, senkronizasyon öncesi gerekli olan saha testlerinin tamamlanarak ünitenin/ünitelerin senkronize olmasını müteakip tesisin elektrik piyasasında ticari faaliyet gösterebilmesi için ayrıca Yönetmeliğin Ek-2'sinde yer alan belgeleri kontrol edecek, tamamlanmasından sonra, Ek-3(a)'daki ön kabul belgesini hazırlayacak ve lisans/tesis sahibi ile birlikte bu belgeyi imzalayacaktır. Bu belgeler de talep edilmesi halinde ilgili idari makamlara ibraz edilmek üzere lisans/tesis sahibi tarafından tesis mahallinde muhafaza edilecektir.

Kontrol firması, senkronizasyon sonrası gerekli olan saha testlerine de nezaret etmek durumundadır. Ünitenin/ünitelerin yapım sürecinin, saha test ve kontrol işlemlerinin tamamlanmasını müteakip geçici kabulünün yapılabilmesi için nihai raporu düzenleyecek olan Kontrol Firması, bu raporu lisans/tesis sahibinin yetkili temsilcisi ile imzalayacaktır. İki nüsha olarak düzenlenecek raporun bir nüshası lisans/tesis sahibi tarafından tesis mahallinde muhafaza edilecek, bir nüshası da ilgili proje onay birimi olan kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilecektir.

Kontrol ve devreye alma çalışmaları sırasında tesisin emniyetli çalışmasına engel teşkil etmeyen hata ve noksanlıkların tespit edilmesi halinde kontrol firması bu hususların giderilebilme yöntemlerini senkronizasyon öncesi ve sonrası düzenleyeceği raporlarda ayrıntılı olarak belirtmekle yükümlü kılınmıştır.

Tesislerin Ön Kabulü

Yönetmeliğin getirmiş olduğu yeniliklerden birisi de ön kabul müessesesi olmuştur. Ön kabul, Yönetmeliğin dördüncü bölümünde “Geçici Kabul”le birlikte düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 2 nci maddesinde “*Ünite/ünitelerin senkronizasyonu öncesinde kontrol firması nezaretinde yapılan saha test, kontrol ve gerekli rapor işlemlerinin tamamlanarak emniyetli bir şekilde senkronizasyonunu müteakip, geçici kabulü öncesi elektrik piyasasında ticari faaliyet gösterilebilmesi için yapılan kabul işlemi*” olarak tanımlanmıştır. Yönetmeliğin 21 inci maddesinde ön kabul ya da geçici kabulü olmayan tesislerin işletilemeyeceği öngörüldüğü göz önünde bulundurulduğunda ön kabul alınması ile birlikte tesisin işletilmesine başlanması artık mümkün olabilecektir.

Yönetmeliğin 10 uncu maddesi uyarınca ön kabulün yapılabilmesi için lisans/tesis sahibi tarafından bir örneği Yönetmeliğin Ek-3(a)’sında yer alan ön kabul belgesi; ilgili sistem operatörü, Valilik ve ilgili proje onay birimine yine Yönetmeliğin Ek-1(a)’sında yer alan dilekçe ile gönderilmelidir. Projenin ön kabul tarihi, ön kabul belgesinin ilgili sistem operatörüne ulaşmasını müteakip, sistem operatörü tarafından ünitenin/ünitelerin kayda alındığı tarih olarak belirlenmiştir.

Ön kabul belgesinin geçerlilik süresi 6 ayla sınırlandırılmıştır. Bu süre içerisinde geçici kabulün yapılması gerekmektedir. Aksi halde ilgili ünitelerin geçici kabulü yapılmıyaya kadar enterkonnekte şebeke ile irtibatı ikinci bir işleme gerek kalmadan ilgili sistem operatörü tarafından kendiliğinden kesilecektir. Ön kabul belgesinin geçerlilik süresi içinde geçici kabulü yapılmayan ünitelerin enterkonnekte şebeke ile bağlantısının kesilmesi nedeniyle lisans/tesis sahibi, uğrayabileceği zarardan dolayı hiçbir hak talebinde bulunamayacaktır.

Geçici Kabul

Geçici kabulün amacı ünitenin/ünitelerin onaylı projesi ve bu Yönetmelik esaslarına göre kavramsal olarak incelenerek enterkonnekte sisteme senkronizasyonunun emniyetli bir şekilde sürdürüldüğünü ve ünitenin/ünitelerin tamamlandığını belgelemektir.

Bu nedenle, lisans/tesis sahibi, üretim tesisinin yapımının, senkronizasyon öncesi ve sonrası tüm saha test ve gerekli izin süreçleri ve nihai raporun tamamlanmasını müteakip, Yönetmeliğin Ek-1(a)’sında yer alan dilekçe ile geçici kabulünün yapılabilmesi için ilgili proje onay birimine başvurmak zorundadır. Geçici kabulün yapılabilmesi için eksik ve özürlü işlerin güvenli işletmeyi engellememesi, can ve mal emniyetinin talepte bulunan tesis sahibi tarafından sağlanmış olması gerekmektedir.

Tesisin geçici kabulü için gerekli belgeler ilgili proje onay birimine sunulduktan sonra ilgili proje onay birimi kendisini temsilen bir mühendisin başkanlığında; ilgili sistem operatörü temsilcileri, özel kontrol firmasını temsilen ilgili branş mühendisleri ve tesis sahibinin yetkili temsilcisinden oluşan bir heyet oluşturulacaktır. Heyet en geç 15 gün içerisinde tesis mahallinde toplanmak üzere görevlendirilecek ve görevlendirme ilgililere yazılı olarak bildirilecektir.

Yönetmelik'te tesisin tümü bitirilmeden tamamlanan ünite ya da ünitelerin ayrı ayrı ön/geçici kabulü mümkün kılınmıştır. Böyle bir durumda geçici kabul, ön/geçici kabulde izlenen iş akışına göre yapılacaktır.

Yine ünitenin lisansında belirtilen elektrik kurulu gücüne ulaşmaksızın daha düşük bir güçte ön kabulünün talep edilmesi de mümkündür. Bu durumda, bu hususun detaylı gerekçelerini içeren teknik rapor tesis sahibi tarafından ilgili proje onay birimine sunulacaktır. İlgili proje onay biriminin uygun görmesi halinde, ünitenin kısmî ön kabulü, daha sonra ünite kurulu gücüne tamamlanmak üzere talep edilen güç üzerinden, ön kabulde izlenen iş akışına göre yapılacaktır.

Yönetmeliğin 12 nci maddesinde geçici kabulün ne şekilde yapılacağına ilişkin detaylara yer verilmiştir. Buna göre geçici kabul heyeti, Yönetmeliğin Ek-4(a)'sına uygun olarak belirtilen işlemlerin yapılması için tesis mahallinde toplanacak; Ek-4(a)'ya göre kavramsal olarak yapılan incelemeler sonucunda, tesisin geçici kabulünün yapılmasına engel teşkil edecek bir hususun bulunmadığı kanısına ulaşılması durumunda, Yönetmeliğin Ek-3(b)'sinde yer alan geçici kabul tutanağını iki nüsha olarak düzenleyecek; geçici kabul tutanağı heyet üyelerince imzalanıp, tesisin geçici kabulünün yapıldığı, bir yazı ile tesisin bulunduğu ilin Valiliğine ve ilgili sistem operatörüne bildirilecektir. Geçici kabul tutanaklarının bir nüshasının lisans/tesis sahibi tarafından santral mahallinde muhafaza edilmesi, diğer nüshasının heyet başkanı tarafından ilgili proje onay birimine elektronik kopyası ile birlikte sunulması gerekmektedir.

Heyet üyelerinin kabul tutanaklarına itirazlarının bulunması durumunda, itiraz sahibi üye ya da üyelerin geçici kabul tutanaklarını itiraz kaydı ile imzalamaları emredilmiştir. Ayrıca itiraz sahibi üye ya da üyelerin, katılmadıkları konuları ayrı bir raporda gerekçelendirmeleri ve bu raporu kabul tutanaklarına eklemeleri şart koşulmuştur.

Geçici kabul işlemleri esnasında esasa ilişkin olmayan, can ve mal güvenliği ile tesisin temel çalışma ölçütleri kapsamında risk oluşturmayan önemsiz eksik, özürlü ve farklı işlerin tespit edilmesi halinde heyet bu işlerin geçici kabul sonrasında düzeltilmesine ve tamamlanmasına izin verebilir. Tesisin yapılması sırasında özel koşullar nedeniyle projenin esasına ilişkin olmayan ayrıntı niteliğinde değişikliklere ilişkin hususlardan da lisans/tesis sahibi sorumlu tutulmuştur.

Geçici kabul işlemleri esnasında esasa ilişkin veya can, mal ya da çevre güvenliği bakımından önemi olan eksik ve özürlü işler varsa bu durum, geçici kabulün yapılmasına engeldir, dolayısıyla böyle bir durumda geçici kabul yapılmayacaktır.

Yönetmelik hükümlerine göre geçici kabulü yapılamayan tesisler için kabulün yapılmasına engel olan hususlar, heyet tarafından ret tutanağı ile açıklanacaktır. Ret tutanağı düzenlendikten sonra heyet başkanı tarafından ilgili proje onay birimine bildirilecektir. Ret tutanağını alan ilgili proje onay biriminin kamu yararını gözeterek vereceği karara göre tesisin şebeke ile ilişkisinin kesilmesi ya da kestirilmesi mümkündür.

Ret tutanağındaki kabulün yapılmasına engel olan hususlar, bilahare tesis sahibi tarafından ortadan kaldırılırsa tesis sahibi bu durumu tevsik eden belgelerle ilgili proje onay birimine geçici kabulün yapılması için yeniden başvurabilir. İlgili proje onay

biriminin görüşü doğrultusunda sürecin yeniden başlatılması mümkündür.

Geçici Kabul Sonrası Yükümlülükler

Yönetmeliğin beşinci bölümü, üretim tesislerinin geçici kabulünün yapılmasından sonraki süreçte lisans ve tesis sahiplerinin işletme, personel, ve bakım konularındaki yükümlülüklerine ayrılmıştır.

Tesisin işletilmesine ilişkin düzenlemelerin yapıldığı 15 inci maddeye göre geçici kabul tarihinden itibaren en geç üç yıl içinde lisans/tesis sahibi, kamu kurum/kuruluşları ile yapılan anlaşma, izin ve onay süreçlerini ve Yönetmeliğin Ek-4(b)'sinde belirtilen belgeleri tamamlamak zorundadır. Daha önce kabul işlemleri 7/5/1995 tarihli ve 22280 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Tesisleri Kabul Yönetmeliği hükümlerine göre yapılan tesisler için de geçici 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen (6 + 6 ay) süreden başlamak üzere 3 yıl içerisinde kamu kurum/kuruluşları ile yapılan anlaşma, izin ve onay süreçlerini ve Ek-4(b)'de belirtilen belgeleri tamamlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Yönetmeliğin 16 ncı maddesi tesislerde çalışan personelin vasıfları ve eğitimine ayrılmıştır. Elektrik üretim tesislerinin işletilmesinde, görevin gerektirdiği vasıf ve eğitime sahip personel çalıştırmak; personelin görev tanımı, eğitimi ve değerlendirilmesi ile eğitim yenileme sürelerini kapsayan program hazırlayıp uygulamak; elektrik üretim tesislerinde ETİP belgesi sahibi mühendisler ile bu mühendislerin sorumluluğu ve gözetimi altında çalışmak; elektrik üretim tesislerinde görevli tüm personeli acil durum, yüksek gerilim ve potansiyel tehlikeler, yangınla mücadele ve ilk yardım konusunda eğitmek; personeli kendi görev alanlarında uygulamalı eğitime tabi tutmak; sadece eğitimi başarılı şekilde tamamlayan personel görevlendirmek ile eğitimleri belirli aralıklarla tekrarlamak gibi yükümlülükler düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 17 nci maddesinde tesis sahiplerinin tesislerin bakım ve onarımına ilişkin yükümlülükleri belirlenmiştir. Bu yükümlülükler arasında işletme, bakım ve onarımı sırasında tesisin emniyeti ve çalışanların güvenliğine ilişkin ilgili mevzuat kapsamında önlemleri almak; normal işletme ve bakım sırasında kullanılmak üzere tesislerin devreye alınma, işletme ve devre dışı bırakılma işlemleri sırasında gerekli emniyetin sağlanmasına yönelik kitapçıklar hazırlamak ve normal olmayan işletme şartlarında gereken müdahale, düzeltme ve kontrol işlemlerini de içermesi ve gerektiğinde güncel hale getirilmesi gereken bu kitapçıkları, tesislerin ilgili bölümlerinde kullanıma hazır tutmak; elektrik kuvvetli akım tesislerinde yapılacak bakım/onarım çalışmaları sırasında çalışanların hayatının korunması açısından gerilimi kesmek, çalışılacak bölümü önceden topraklanmış olan bir düzeneğe üzerinden kısa devre etmek, çalışma yapılan tesis bölümünün gerilim altında olup olmadığını gerekli ölçü veya gösterge cihazları ile denetlemek ve çalışma sırasında yanlışlıkla bir başkası tarafından gerilim verilmesini önlemek; tesislerin ve teçhizatın teknik belgelerinde belirtilen aralıklarda bakım ve onarımlarını yapmak gibi edimler sayılmıştır. Yapılan bakım ve onarımların kalıcı bir şekilde hem yazılı çıktı olarak hem de elektronik ortamda ayrıca kaydedilmesi gerekecektir.

Acil durumda müdahalenin nasıl yapılacağı ve lisans/tesis sahibinin bu konudaki

yükümlülükleri Yönetmeliğin 18 inci maddesinde yer bulmuştur. Lisans/tesis sahibi; oluşabilecek acil durumun mahiyet ve mahalline göre, müdahale edecek personel ve kullanılacak ekipmanları da içeren kitapçıklar hazırlayacaktır. Bu kitapçıklar da diğer belgeler gibi, tesislerin ilgili bölümlerinde güncel olarak kullanıma hazır tutulacaktır. Yine acil durum esnasında ihtiyaç duyulacak personel, ekipman, alet ve malzemelerin de her an hazırda bulundurulması gerekmektedir. Başta mülki idare amirlikleri olmak üzere ilgili makamların tesislerdeki potansiyel tehlikeler ve müdahale imkânları bilgilendirilmesi; acil durum halinde, hazırlanan kitapçıklar doğrultusunda gerekli emniyet tedbirlerinin alınarak acil duruma müdahale edilmesi; etki alanındaki personel ve halkın tahliyesi ile diğer gerekli önlemlerin alınması için ilgili yerel makamlar ile koordinasyonun sağlanması lisans/tesis sahibinin diğer yükümlülükleri olarak sayılmıştır.

Kesin Kabul

7/5/1995 tarihli ve 22280 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Kabul Yönetmeliği’nden farklı olarak yeni Yönetmelik kesin kabul müessesesine yer vermemiştir. Bir başka ifadeyle bu Yönetmelik kapsamındaki üretim tesisleri için artık kesin kabul gibi bir yükümlülük bulunmamaktadır. Kesin kabul yerine geçici kabul sonrasında üç yıl içerisinde alınması ve her yıl beş yılda bir yenilenmesi gereken “Güvenilir İşletme Raporu” uygulaması getirilmiştir.

Güvenilir İşletme Raporu ise, Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde “*Tesislerin geçici kabulünü müteakip işletme aşamasında can, mal, çevre emniyeti ve şebeke gereklilikleri açısından işletme şartlarını sağladıklarına ilişkin üç yıl içerisinde alınması, her beş yılda periyodik olarak düzenlenmesi zorunlu olan, lisans veya tesis sahibi ile birlikte imzalanan raporu,*” şeklinde tanımlanmıştır.

Daha önce geçici kabulü yapılmış üretim tesislerinin durumu

Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesinde Yönetmeliğin yayım tarihinden önce geçici kabulü yapılmış olan üretim tesislerine ilişkin güvenilir işletme raporunun hazırlanarak Yönetmeliğin Ek-1(b)’sine uygun bir dilekçe ile birlikte ilgili proje onay birimine sunulması durumunda, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın kabul tutanaklarının tüm sorumluluk lisans/tesis sahibine ait olmak üzere onaylanmış kabul edileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer Hususlar

Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde özel kontrol firmalarının, kabul işlemlerini gerçekleştiren heyetlerin, tesislerde kullanılan teçhizatın imalatçı ya da yüklenicisinin, Elektrik Tesisi İşletme Personeli (ETİP) belgesi² sahibi personel ile lisans/tesis sahibinin teknik ve idari sorumlulukları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Maddenin ikinci

² Elektrik üretim tesislerinin işletilmesine ilişkin olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yetkilendirilen eğitim kuruluşlarınca düzenlenen eğitimlerde başarılı olan mühendislere verilen belge.

fıkrasında kabul heyetlerinin sorumluluğu, kabul tarihinden itibaren 3 yılla sınırlanmış, ancak diğer sorumlular ile ilgili bir zaman sınırı getirilmemiştir. ETİP belgesi sahibi, lisans/tesis sahibi ile birlikte sorumlu tutulmuştur. Lisans/tesis sahibinin sorumluluklarının detaylarını vermekte fayda görülmektedir. Buna göre lisans/tesis sahipleri;

- a) Elektrik üretim tesisinin projelendirilmesi, proje tadilatı, yapımı, yapım kontrolü, test ve devreye alma işlemleri ile gerekli uygun görüş, onay, izin, ruhsat ve belgelerin alınmasından,
- b) Tesisin can, mal ve çevre emniyetinin sağlanmasından,
- c) Tesis ve teçhizatın periyodik bakım ve onarımının yapılmasından ve bunların kalıcı olarak kaydedilmesinden,
- d) Tesisten kaynaklanan katı, sıvı ve gaz atıkların ilgili yönetmeliklerde belirlenen deşarj ölçütlerine uygun şekilde yönetilmesinden,
- e) Tesiste yapılacak onaylı proje dışı tadilat, uygun olmayan malzeme kullanımı, tesisin bakımsızlığı, yüklenici firma tarafından sağlanan işletme ve bakım talimatlarına uygun olarak tesisin çalıştırılmaması ve periyodik bakımlarının yapılmaması nedeniyle doğacak zarardan,
- f) Tesiste görevli tüm personelin; acil durum, yüksek gerilim ve potansiyel tehlikeler, yangınla mücadele ve ilk yardım konusunda eğitilmesinden,
- g) Oluşabilecek acil durumun mahiyet ve mahalline göre, müdahale edecek personel ve kullanılacak ekipmanları da içeren kitapçıkların hazırlanmasından,
- h) g) Kabul tutanakları ile tesise ilişkin her türlü bilgi ve belgenin muhafazasından ve talep edilmesi durumunda kamu kurum/kuruluşlarına sunulmasından,

sorumlu tutulmuştur.

Yönetmeliğin 21 inci maddesi ise oldukça önemli düzenlemeler içermektedir. Buna göre, 30/12/2014 tarihli ve 29221 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği’ne uygun onaylı projesi olmayan ya da onaylı projesine göre tesis edilmeyen elektrik üretim tesislerinin kabulünün yapılamayacağı emredilmiştir.

Kabul heyetince can ve mal emniyeti olmadığı kanaati oluşan tesisin kabulünün yapılmayacağına dair hüküm bir başka kabul engeli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Can, mal ve çevre güvenliğini teminen ön kabul ya da geçici kabulü yapılmamış tesislerin işletilmesi yasaklanmıştır. Bu gibi tesislerin, tespit edilmeleri durumunda, Bakanlıkça görevlendirilecek veya yetkilendirilecek gerçek ve/veya tüzel kişiler tarafından mühürlenerek inşaatları, montajları, çalıştırmalarının önlenmesi emredilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında özel sektör uhdesinde olan elektrik üretim tesislerine ilişkin olarak keşif, ihale, hak ediş, sözleşme hazırlanması, tesisin yaptırılması, işçi çalıştırılması ve benzeri işlemlerde ilgili Proje Onay Birimlerinin taraf olmadığı açıkça ifade edilmiştir.

Lisanslı elektrik üretim tesislerinin kabulünde her bir ünitenin kurulu gücü olarak lisansında ve onaylı projesinde belirtilen ünite kurulu gücünün esas alınacağı öngörülmüştür.

Hali hazırda devam eden iş ve işlemlerle ilgili olarak Yönetmeliğin Geçici 1 maddesinde

bir ara düzenlemeye yer verilmiştir. Yönetmeliğin yürürlük maddesinde Resmi Gazetede yayımla birlikte Yönetmeliğin yürürlüğe gireceği öngörülmüşse de, Yönetmeliğin Geçici 1 maddesinde Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sonra da 6 aylık bir süre için kabul işlemleri, 7/5/1995 tarihli ve 22280 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Tesisleri Kabul Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmeye devam edeceği belirtilmiştir. Bu süre Bakanlık tarafından gerek görülmesi halinde 6 ay daha uzatabilecektir.

Av. Mehmet Suat KAYIKÇI
Ortak, LBF Partners